

Книга Псалмів у новому перекладі *Псалми 72 – 88*

Дмитро ЦОЛІН
Український католицький університет, Львів, Україна

Книга Псалмів є збірником духовної поезії, твори якої використовувалися як для загального богослужіння, так і для особистої молитви. У християнській традиції ці поетичні твори відомі під грецькою назвою “псалми” (ψαλμοί), що походить від дієслова *псалло* (ψάλλω) – “грати на струнних музичних інструментах”. Звична грецька назва книги “Псалми” є перекладом з давньоєврейської назви *Тегілім*, тобто “хваління”.

Усього ця книга містить 150 псалмів, які поділяються на різні жанри, назви яких часто з’являються на початку твору. Деякі з них є цілком зрозумілими, наприклад, *мізмо’р* – “наспів” (у даному перекладі – “псалом”), *шіггайо’н* – “жалобна, емоційна пісня”, *тефілла’* – “молитва”, *шіра’* – “пісня”, *маскі’ль* – “повчання”, *шір га-маало’т* – “пісня сходження” (тобто паломництва до Єрусалима). Значення інших назв не настільки чітко зрозуміле, і, можливо, пов’язане з якимись давніми музичними термінами: *гіттім* (8:1), *аламот* (45:1), *міхтам* (55:1), *махалат лаанот* (87:1).

Тематика псалмів надзвичайно широка: тут і пісні хвали й подяки Богові, і псалми-роздуми над Божественними діяннями, і пісні-повчання, і сповнені смутку елегії, і палкі молитви, і навіть пророцтва про майбутнє Царство Месії та останній суд над народами. У цьому й полягає приваблива краса Книги Псалмів: багатоманітний і різноплановий тисячолітній досвід спілкування людини з Богом відображено тут у близьких та зрозумілих кожному поетичних формах. Саме тому псалми завжди склали важливу частину як юдейського, так і християнського богослужіння, і були улюбленими молитовними текстами простих людей. Досить часто Книга Псалмів цитується в Новому Заповіті як важливе джерело знань про Месію та Його Царство (Мт. 27:46; Лк. 24:44; Ів. 10:34; Дії 13:33; Рим. 15:3; Євр. 1:5-12).

Цікавими є написи на початку псалмів, що зазначають, у якій тональності або на яку мелодію співати псалом, при цьому вказується на добре відомі в ті часи піснеспіви: на мотиви “смерть сина” (9:1), “лань на світанку” (21:1), “голубка в далекій діброві” (55:1), “не згуби!” (56:1), “лілея” (59:1) та ін. Навряд чи колись ми дізнаємося про те, як вони звучали. Також неодноразово згадуються музичні інструменти, у супроводі яких виконувалися псалми, – ліра, арфа, бубни, сурми, сопілки.

Ким були автори псалмів? Авторство більшості псалмів (108 із 150) нам відоме: 80 псалмів позначені як “Давидові”, 12 – як “Асафові”, 11 – як “синів Кореєвих”, 2 – “Соломонові”, 1 – “Гемана-езрахітянина”, 1 – “Етана-езрахітянина”, 1 – як “Мойсеїв”. Тож історичний період написання псалмів простягається від епохи Мойсея до доби після Вавилонського полону, про що свідчать псалми, у яких висловлюється туга за зруйнованим Єрусалимом (наприклад, 136).

Подібно до Тори – П’ятикнижжя Мойсеєвого – Книга Псалмів поділена на п’ять книг: перша містить псалми 1-40; друга – 41-71; третя – 72-88; четверта – 89-105; п’ята – 106-150. Усередині цих книг можна також виявити окремі групи, як, наприклад, Псалми Асафові (72-82) та Пісні Сходження (119-133).

Незважаючи на те, що псалми написані в іншій поетичній традиції й у далекі часи, Книга Псалмів залишається однією з найулюбленіших книг Біблії на всі часи.

Книга 3

Пс. 72–88

Псалом 72

¹ Псалом Асафів.

Який же добрий Бог до Ізраїля,
до чистих серцем!

² А в мене ледь не похитнулися мої ноги,
мало не втратили опору мої стопи,

³ коли я позаздрив нерозумним,
побачивши добробут нечестивих!

⁴ Адже немає в них страждань до самої смерті
й тіла їхні пашіють здоров’ям.

⁵ Вони вільні від тягарів людських,
і труднощі людські не торкаються їх.

⁶ Тому пиха вкрила їм шию намистом,
насильство вдягає їх неначе шати.

⁷ Вирячилися від жиру їхні очі –
збулися *в них* розбещені задуми серця.

- ⁸ Глузують і говорять злісно,
розмовляють зухвало про пригнічення.
- ⁹ На небеса зазіхають вуста їхні,
і язик їхній по землі походжає.
- ¹⁰ Тому туди ж народ Його звертається,
п'ють собі жадібно воду¹ повною мірою.
- ¹¹ Вони говорять: “Як дізнається Бог?
Хіба є знання у Всевишнього?”
- ¹² Ось вони нечестиві, але завжди безтурботні
й примножують статки!”
- ¹³ Так чи не даремно я тримав у чистоті моє серце
й обмивав у невинності мої руки?
- ¹⁴ Я був уражений картанням цілий день
і докорами сумління – щоранку.
- ¹⁵ Якби сказав я сам собі: “Буду міркувати, як вони!”,
то цим я зрадив би рід синів Твоїх.
- ¹⁶ І роздумував я, щоб пізнати це,
але воно було тяжким в очах моїх.
- ¹⁷ Аж поки не увійшов я до святилища Божого
й не зрозумів, яким буде їхній кінець.
- ¹⁸ Так, Ти ставиш їх на стежках слизьких
і *потім* штовхаєш їх до загибелі.²
- ¹⁹ Як несподівано вони перетворилися на руїну,
зникли, згинули від жаху!
- ²⁰ Як сновидіння *зникає* після пробудження,
так і Ти, Владико, повставши, їхні мрії обернеш на сором.³
- ²¹ Коли ж серце моє гарячилося
й нутрощі мої терзалися,
- ²² тоді я був невігласом і нерозумним,
мов худоба, перед Тобою.
- ²³ Та я завжди з Тобою:
Ти тримаєш мою правицю у *Своїй* руці.
- ²⁴ Ти ведеш мене Своєю порадою,
а потім приймеш мене у славу.
- ²⁵ Хто є в мене на небі, *крім Тебе*?
Коли Ти зі мною, нічого на землі не хочу!

¹ 72:10 Пити жадібно воду – тут ідіома: бездумно захоплюватися чимось, чийсь способом життя.

² 72:18 Або: І кидаєш їх додолу, коли вони підносяться (див. Септуагінту й Пешитту).

³ 72:20 Або: знехтуєш їхнім виглядом.

- ²⁶ Виснажилося моє тіло й моє серце,
та скеля серця мого й доля моя навіки — Бог!
- ²⁷ Ось ті, хто далекий від Тебе, загинуть;
Ти знищиш усіх, хто блукає *вдалині* від Тебе.
- ²⁸ А щодо мене, то добре мені наближатися до Бога;
у Володаря Господа мій притулок,
щоб я міг звіщати Його діяння.

Псалом 73

¹ Повчання Асафа.

- Боже, чому Ти покинув *нас* навіки?
Чому гнів Твій палає на овець Твого пасовища?
- ² Згадай громаду Свою, яку придбав Ти віддавна,
викупив як плем'я Свого спадку,
гору Сіон, на якій Ти оселився.
- ³ Спрямуй кроки Твої до вікових руїн —
усе зруйнував ворог у святилищі!
- ⁴ Супротивники Твої ревли посеред місць зборів Твого *народу*,
поставили знамена свої як знаки *свого панування*.
- ⁵ Поводилися ніби лісоруб,
що замахнувся сокирою на гущавину лісу.
- ⁶ Та й тепер стесують разом різьблення *храму*
сокирами й топірцями.
- ⁷ Вогню віддали святилище Твоє,
збездестили, із землею зрівняли помешкання імені Твого.
- ⁸ Промовили в серцях своїх:
“Знищимо їх дотла!”
Вони спалили усі місця зборів Божих на землі.
- ⁹ Ми не бачимо ознак Божих,
немає більше пророка,
і немає з нами того, хто знав би,
доки так буде.
- ¹⁰ Доки, Боже, глумитиметься супротивник?
Невже вічно глузуватиме ворог з імені Твого?
- ¹¹ Чому Ти стримуєш руку Свою, правицю Свою?
Витягни її із пахви, вразь *їх*!
- ¹² Боже, Царю мій споконвічний,
що здійснюєш спасіння посеред землі!

- ¹³ Ти розділив море міццю Своєю,
розтрошив голови морським чудовиськам.
- ¹⁴ Ти розбив голову Левіатана,
віддав *його* на поживу народові пустелі.
- ¹⁵ Ти висікав джерело і потік,
Ти висушував ріки, завжди повноводні.⁴
- ¹⁶ Тобі належить і день, і ніч;
Ти встановив світило *небесне* й сонце;
- ¹⁷ Ти визначив усі межі землі,
Ти створив літо й зиму.
- ¹⁸ Згадай, як ганьбив ворог *Тебе*, Господи,
і народ безумний зневажав Твоє ім'я.
- ¹⁹ Не віддавай звірам душі голубки Своєї,
про життя страдників Твоїх не забувай навіки.
- ²⁰ Поглянь на Завіт *Свій*,
бо наповнилися темні кутки землі осередками насильства.
- ²¹ Нехай пригнічений не повертається посоромленим,
пригноблений і бідний нехай прославлять ім'я Твоє.
- ²² Повстань, Боже, втруться в судову суперечку Своєю;
згадай, як ганьбить Тебе нерозумний цілий день.
- ²³ Не забувай крику супротивників Своїх,
лементу, що його здійсмають безупинно бунтівники проти Тебе.

Псалом 74

¹ Керівнику хору. На мотив “Не згуби”. Псалом Асафа. Пісня.

- ² Славимо Тебе, Боже, славимо,
бо близьке ім'я Твоє;
люди проголошують чудеса Твої.
- ³ Бо Ти сказав: “Я оберу певний час
і справедливо судитиму.
- ⁴ Тане земля⁵ й мешканці її –
Я утверджу її стовпи”. Села
- ⁵ Сказав Я зухвалим: “Не бундючтеся!” –
і нечестивим: “Не підносьте рога!”⁶
- ⁶ Не підносьте високо роги ваші,
не говоріть *зухвало*, твердо *поставивши* шию.⁷

⁴ 73:15 На відміну від річок, що пересихають влітку.

⁵ 74:4 Танення або коливання землі вживаються часто як образ нехтування правосуддям людьми, див. Пс. 10:4.

⁶ 74:5 Ріг – символ могутності і влади; див. також вірші 6 та 11.

⁷ 74:6 Або: *вперто, зарозуміло*.

- ⁷ Бо не зі сходу, не із заходу
й не з пустелі *приходить* піднесення.
- ⁸ Адже Бог – Суддя:
одного принижує, іншого підносить.
- ⁹ Бо чаша в руці Господа –
пінисте вино, повна суміші вона,
і Він виливає з неї;
навіть гущу її висмокчуть і вип'ють
усі нечестивці землі.
- ¹⁰ А я звіщатиму *це* повіки,
співатиму Богові Якова:
- ¹¹ ”Усі роги нечестивих повідрубую,
а роги праведних піднесуться”.

Псалом 75

- ¹ Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом Асафа. Пісня.
- ² Відомий в Юдеї Бог,
в Ізраїлі величне ім'я Його.
- ³ Був у Салимі⁸ намет Його,
і помешкання Його – на Сіоні.
- ⁴ Там зламав Він полум'яні стріли лука,
щит і меч, і війну *припинив*. Села
- ⁵ Ти осяяний величчю
більше, ніж *ті* гори, *що* здобичі *повні*.
- ⁶ Міцні серцем стали здобиччю,
заснули сном своїм *останнім*;
Сильні мужі не можуть поворухнути своїми руками.
- ⁷ Від грізних докорів Твоїх, Боже Якова,
застигли колісниця і кінь.
- ⁸ Ти – грізний,
хто встоїть перед обличчям Твоїм
у час гніву Твого?
- ⁹ З небес Ти проголосив суд –
земля злякалась і затихла,
- ¹⁰ коли повстав Бог, щоб судити,
щоб врятувати всіх пригнічених землі. Села
- ¹¹ Адже навіть гнів людський *обернеться* на славу Тобі,
а рештою гніву Ти *переможно* оперезаєш Себе.

⁸ 75:3 Салим – давня назва Єрусалима (див. Бут. 14:18).

¹² Давайте обітниці Господеві, Богові вашому, і виконуйте їх;
усі, хто навколо Нього, нехай принесуть дар Грізному.

¹³ Він приборкує дух вождів,
страшний Він для царів землі.

Псалом 76

¹ Керівнику хору, Єдунуну.⁹ Псалом Асафів.

² Голосом своїм я волатиму до Бога,
голосом моїм — до Бога, і Він прислухається до мене.

³ У день скорботи моєї я шукав Володаря;
цілу ніч моя рука була простягнута й не затерпла.
Моя душа відмовлялася від втіхи.

⁴ Згадаю про Бога — і охопить мене трепет;
пороздумую — і знемагає дух мій. Села.

⁵ Ти тримав розплющеними повіки очей моїх;
я вражений і не можу говорити.

⁶ Подумав я про дні давноминулі,
про роки давні.

⁷ Згадую наспіви мої вночі,
із серцем своїм веду розмову,
і дух мій дошукується:

⁸ Невже навіки покинув *нас* Володар
і більше не буде прихильним?

⁹ Невже назавжди зникла Його милість,
припинилося Його слово на *всі* наступні покоління?

¹⁰ Хіба забув Бог, як милувати,
чи замкнув у гніві милосердя Своє? Села

¹¹ Тоді сказав я: “Що гнітить мене,
так це те, що Всевишній змінив *дію* правиці Своєї щодо нас”.¹⁰

¹² Згадаю я про діяння Господа;
нагадаю-но собі про чудеса стародавні.

¹³ Споглядатиму всі справи Твої
і про звершення Твої роздумувати буду.

¹⁴ Боже, у святості шлях Твій!
Який бог настільки великий, як *наш* Бог?

¹⁵ Ти — Бог, Який творить чудеса;
Ти з’явив могутність Свою серед народів.

⁹ 76:1 Див. Пс. 61:1; 1 Хр. 16:41, 42.

¹⁰ 76:11 Тобто змінив Своє ставлення до нас.

- ¹⁶ Ти визволив рукою Своєю народ Твій,
синів Якова і Йосифа. *Села*
- ¹⁷ Побачили Тебе води, Боже,
побачили Тебе води й затремтіли,
здригнулися безодні.
- ¹⁸ Потоками лилася вода із темних хмар,
свій голос подали хмарини,
і стріли Твої розліталися.
- ¹⁹ Гуркіт Твого грому на небокраї,
спалахи блискавок освітлювали всесвіт,
земля тремтіла й здригалася.
- ²⁰ Шлях Твій *пролягав* через море,
і стежки Твої – через води великі,
та слідів Твоїх не було видно.
- ²¹ Ти вів, немов отару, народ Свій
рукою Мойсея і Аарона.

Псалом 77

¹ Повчання Асафові.

- Послухай-но, народе мій, настанову мою,
схилить вуха свої до слів моїх вуст!
- ² Відкрию в притчі вуста мої,
промовлю загадки прадавніх часів,
³ які ми чули й пізнали
і які розповідали нам предки наші.
- ⁴ Не будемо приховувати їх від синів наших,
розкажемо наступному поколінню
про хвалу Господа й могутність Його,
про чудеса, які Він здійснив.
- ⁵ Він засвідчив одкровення *Своє* Якову
й встановив в Ізраїлі Закон *Свій*,
який заповідав предкам нашим,
щоб вони навчили нащадків своїх,
⁶ щоб знало наступне покоління,
щоб діти, що народитися мають,
сповістили свого часу й своїм нащадкам.
- ⁷ Тоді вони сподівання своє покладуть на Бога,
і не забуватимуть діянь Божих,
і будуть дотримуватися Його заповідей.

⁸ Вони не будуть подібні до своїх предків,
покоління впертого й бунтівного,
роду, чиє серце непевне
і чий дух невірний Богові.

⁹ Сини Єфремові, *хоча* й озброєні стрільці з лука,
назад повернулися у день битви.

¹⁰ Не дотримувалися вони Завіту Божого
й відмовилися ходити в Законі Божому.

¹¹ Вони забули про Його звершення й чудеса,
що Він їм показав.

¹² Перед предками їхніми здійснив Він чудо
в землі Єгипту, в околицях Цоану¹¹.

¹³ Він розділив навпіл море й провів їх через нього,
і поставив води грудями.¹²

¹⁴ Вів їх хмарою вдень,
і цілу ніч — світлом вогню.¹³

¹⁵ Він розсікав скелі в пустелі
й напував їх, немов із великої безодні.¹⁴

¹⁶ Із скелі вивів потоки,
і потекли рікою води.

¹⁷ Але вони продовжували грішити проти Нього,
бунтувати проти Всевишнього на висохлій землі.

¹⁸ Випробовували Бога в серцях своїх,
вимагаючи їжу за своїми примхами.¹⁵

¹⁹ Вони говорили *зухвало* проти Бога, кажучи:
“Чи не міг би Бог накрити стіл у пустелі?”

²⁰ Ось Він вдарив скелю, і потекли води,
хлинули потоки.

Хіба ж не може Він дати хліба
чи приготувати м'яса народові Своему?¹⁶

²¹ Тому, коли почув це Господь, то розгнівався:
вогонь загорівся проти Якова,
і гнів Його спалахнув на Ізраїля,

²² бо не повірили вони Богові
й не поклали надії на Його спасіння.

²³ Тож наказав Він хмарам вгорі,
і відчинив ворота небес,

¹¹ 77:12 Цоан – те саме, що й Раамсес. Див. Вих. 1:11; Чис. 13:22.

¹² 77:13 Див. Вих. 14.

¹³ 77:14 Див. Вих. 13:21.

¹⁴ 77:15 Див. Вих. 17:1-7; Чис. 20:2-13.

¹⁵ 77:18 Буквально: за душею своєю, тобто як їхня душа бажала.

¹⁶ 77:20 Див. Чис. 11.

- ²⁴ і дощем пролив на них манну, щоб їли,
і дав їм зерно небесне.¹⁷
- ²⁵ Хліб могутніх¹⁸ їла людина,
Він послав їм їжі вдосталь.
- ²⁶ Він здійняв східний вітер у небесах
і навів Своєю могутністю вітер південний.
- ²⁷ Дощем пролив Він на них м'ясо, немов пил,
і, неначе пісок морський, – птахів крилатих,
²⁸ яких розкидав Він серед табору,
навколо помешкань їхніх.
- ²⁹ Вони їли й добре наситилися –
Він задовольнив бажання їхнє.
- ³⁰ Та ще не встигли вони вгамувати своєї примхи,
ще їжа була в них на вустах,
³¹ як гнів Божий піднявся проти них,
і вигубив найбільш пишних із них,
і повалив додолу юнаків Ізраїля.
- ³² Та попри все це вони далі грішили
й не вірили чудесам Його.
- ³³ Тому Він загубив дні їхні в марноті
й роки їхні – у смутку.
- ³⁴ Коли Він вбивав їх, тоді вони шукали Його,
і наvertsалися, і прагнули Бога.
- ³⁵ І згадували, що Бог – їхня скеля
і що Бог Всевишній – їхній Визволитель.
- ³⁶ Тоді промовляли Йому лестощі устами своїми
і язиками своїми неправду перед Ним говорили;
³⁷ та серцями своїми не були вони з Ним щирі
й не берегли вірності Його Завітові.
- ³⁸ Та Він, милостивий,
прощав гріх
і не знищував їх.
Багато разів відвертав гнів Свій
і не будив усієї Своєї люті.
- ³⁹ Він пам'ятав, що вони – тіло,
вітер, що йде й не повертається.
- ⁴⁰ Скільки разів вони бунтували проти Нього в пустелі,
засмучували Його в дикій землі!
- ⁴¹ Знову й знову випробовували Бога
й засмучували Святого Ізраїлевого.

¹⁷ 77:24 Див. Вих. 16:4-5.

¹⁸ 77:25 У грецькому перекладі *хліб ангелів*.

- ⁴² Не пам'ятали ні *діянь* руки Його,
ні того дня, коли Він визволив їх від ворога,
⁴³ коли ознаки Свої показав у Єгипті
й чудеса Свої в околицях Цоану.¹⁹
⁴⁴ Він перетворив їхні ріки на кров,
і з потоків своїх вони пити не могли.
⁴⁵ Він послав на них рої комах,
які пожирали їх,
і жаб, що губили їх.
⁴⁶ Він віддав врожай їхній гусені
й збіжжя їхнє — сарані.
⁴⁷ Побив виноградники їхні градом
і шовковиці — кригою.
⁴⁸ Він віддав на поталу градові їхню худобу
й отари їхні — блискавкам.
⁴⁹ Він послав на них полум'я Свого гніву,
лють, обурення й біду —
посольство злих ангелів.
⁵⁰ Вирівняв стежку для гніву Свого;
не утримав їхніх душ від смерті,
але віддав життя їхнє на поталу моровиці.
⁵¹ І вразив усіх первістків у Єгипті —
перші плоди сили чоловічої в шатрах Хамових.²⁰
⁵² Немов овець отару, Він вивів народ Свій,
і, неначе стадо, провадив їх у пустелі.
⁵³ Вів їх у безпеці, так що вони не боялися,
а ворогів їхніх вкрило море.
⁵⁴ І привів їх до границь святині Своєї,
до тієї гори, яку здобула Його правиця.
⁵⁵ Прогнав перед ними народи,
і простягнув мотузку землемірну,
щоб спадок їхній переділити,
і в наметах їхніх поселив племена Ізраїлеві.
- ⁵⁶ Але вони випробовували Бога Всевишнього,
бунтували проти Нього
й не дотримувалися Його одкровень.
⁵⁷ І відступали, і зраджували, як і батьки їхні;
викручувалися, як *висковзує з рук* кривий лук.
⁵⁸ Гнівили Його *в капищах* на своїх пагорбах
та ідолами своїми будили Його ревності.

¹⁹ 77:43 Див. вірш 12-й, а також Вих. 7–11.

²⁰ 77:51 Єгиптяни були нащадками Хама. Див. Бут. 10:6-10.

- ⁵⁹ Почув Бог, і запалав гнівом,
і геть відцурався Ізраїля.
- ⁶⁰ Покинув Оселю Свою в Шило —
шатро, в якому Він мешкав серед людей.²¹
- ⁶¹ І віддав Він могутність Свою у полон
і красу Свою — у руки ворога.²²
- ⁶² Віддав Він народ Свій мечу на поталу
й гнівом запалав на спадщину Свою.
- ⁶³ Юнаків їхніх пожер вогонь,
а їхнім дівчатам весільних пісень не співали.
- ⁶⁴ Священники його попадали від меча,
а вдови його не плакали.
- ⁶⁵ Тоді прокинувся Володар, немов від сну,
неначе воїн, що витверезився від вина.
- ⁶⁶ І вразив ворогів його ззаду,
вкрив їх вічною ганьбою.
- ⁶⁷ Тоді відцурався Він шатра Йосифового
й не обрав племені Єфремового.
- ⁶⁸ Але вибрав Він плем'я Юди,
гору Сіон, яку полюбив.
- ⁶⁹ Він збудував, немов висоти *небес*, святилище Своє,
і, як землю, заклав основи його навіки.
- ⁷⁰ І обрав Свого слугу Давида,
узявши його від кошар овечих,²³
- ⁷¹ привів його від овечок дійних,
щоб пасти Якова, народ Свій,
Ізраїля, Свій спадок.
- ⁷² І він пас їх у невинності свого серця
і вів їх розумно руками своїми.

Псалом 78

¹ Псалом Асафів.

Боже, чужі народи увійшли у Твій спадок,
спаплюжили Храм святині Твоїї,
перетворили Єрусалим на руїни.

² Віддали трупи рабів Твоїх
на поживу птахам небесним,
тіла вірних Твоїх — звірам земним.

²¹ 77:60 *Шатро* або *Оселя* знаходилася в Шило в той час. Див. Іс. Нав. 18:1.

²² 77:61 Див. 1 Сам. 4.

²³ 77:70 Див. 1 Сам. 16:1-13.

³ Вони пролили кров їхню, як воду,
навколо Єрусалима,
немає кому поховати *їх*.

⁴ Ми стали ганьбою у сусідів наших,
глузуванням і наругою у тих, хто нас оточує.

⁵ Доки, Господи, гнів Твій триватиме – вічно?
Доки палатиме ревність Твоя, немов вогонь?

⁶ Вилий лють Свою на народи, які Тебе не знають,
і на царства, що імені Твого не кличуть,

⁷ бо пожерли вони Якова
й спустошили його обійстя.

⁸ Не згадуй нам гріхів наших попередників;
нехай милосердя Твоє поспішить нам назустріч,
бо ми геть знесилені.

⁹ Допоможи нам, Боже спасіння нашого,
заради слави імені Твого.

Визволи нас і прости нам гріхи наші
заради імені Твого.

¹⁰ Чому мали б народи говорити:
“Де Бог їхній?”

Нехай же відомою стане серед народів
помста за пролиту кров рабів Твоїх
і нехай очі наші *побачать це*.

¹¹ Нехай стогін в’язня дійде до обличчя Твого;
могутністю руки Твоєї збережи *життя* приреченим на смерть.²⁴

¹² Віддяч усемеро в саме нутро сусідам нашим за наругу їхню,
якою вони ганьбили Тебе, Владико.

¹³ А ми, народ Твій, вівці Твого пасовиська,
будемо прославляти Тебе вічно,
з роду в рід сповіщати будемо хвалу Твою.

²⁴ 78:11 Буквально: *синів смерті*.

Псалом 79

¹ Керівнику хору. На мотив “Лілея”. Свідчення. Псалом Асафів.

² Почуй нас, о Пастирю Ізраїля!

Ти, Що ведеш Йосифа, немов отару овець,
Котрий сидиш на престолі між херувимами, з’яви Себе
³ перед Єфремом, Веніаміном і Манасією!

Пробуди могутність Свою
й прийди, щоб врятувати нас!

⁴ Боже, віднови нас,
засяй обличчям Твоїм,
і ми будемо врятовані!

⁵ Господи, Боже Воїнств,
доки таїтимеш гнів
на молитви народу Свого?

⁶ Ти нагодував нас хлібом скорботним,
напоїв нас сльозами сповна,

⁷ зробив нас причиною суперечки між сусідами нашими,
і глузують з нас вороги наші.

⁸ Боже Воїнств, віднови нас,
засяй обличчям Твоїм,
і ми будемо врятовані!

⁹ Ти приніс з Єгипту виноградну галузку,
прогнав народи, а її насадив.

¹⁰ Ти очистив місце для неї —
вона пустила своє коріння
й наповнила землю.

¹¹ Гори вкрилися її тінню,
і кедри могутні — її гілками.

¹² Розкинула свої пагони аж до моря
і аж до ріки *Євфрат* — своє молоде галуззя.

¹³ Навіщо ж зруйнував Ти її огорожу,
так що плоди її зривають усі перехожі?

¹⁴ Підриває її вепр лісовий,
і все, що рухається на полях, об’їдає її.

¹⁵ Боже Воїнств, повернися до нас,
поглянь із небес, на нас подивися!

Збережи цю виноградну лозу,

¹⁶ це коріння, яке насадила Твоя правиця,
галуззя,²⁵ яке Ти зміцнив для Себе.

¹⁷ Вогнем обпалена, обсічена *лоза*,
від докорів Твоїх гине *люд Твій*.

¹⁸ Нехай рука Твоя буде над мужем правиці Твоєї,
над сином людським,
якого Ти зміцнив для Себе.

¹⁹ Тоді ми не відступимо від Тебе;
оживи нас,
і будемо кликати ім'я Твоє.

²⁰ Господи, Боже Воїнств, віднови нас!
Нехай засяє над нами обличчя Твоє, і ми будемо врятовані!

Псалом 80

¹ Керівнику хору. У стилі гіттіт.²⁶ Псалом Асафів.

² Радісно співайте Богові, твердині нашій,
вигукніть переможно Богові Якова!

³ Заспівайте пісню, вдарте у бубон,
заграйте на арфі милозвучній і лірі.

⁴ Сурміть у ріг²⁷ на свято нового місяця
і в повний місяць, у день святкування нашого.²⁸

⁵ Бо це постанова для Ізраїля,
правило від Бога Якова.

⁶ Він встановив це як одкровення для Йосифа,
коли Він проходив по землі Єгипетської.

Я чув мову, якої не знав:

⁷ "Я зняв ярмо з його плеч,
його руки звільнилися від коша.

⁸ У скорботі ти покликав *Мене*, і Я визволив тебе;
відповідав тобі з-під покрову грозової хмари;
випробовував тебе при водах Мериви.²⁹ Села

²⁵ 79:16 Буквально: *сина*.

²⁶ 80:1 Пояснення цього терміну див. Пс. 8:1.

²⁷ 80:4 Буквально: *шофар* – ритуальний духовий музичний інструмент із баранячого рогу. Див. пояснення до Пс. 46:6.

²⁸ 80:4 Про святкування дня нового місяця див. Чис. 28:11-15; на дні повного місяця припадали два великі свята – Пасха і Кущі; див. Лев. 23:6, 34.

²⁹ 80:8 Див. Чис. 20:13.

- ⁹ Слухай, народе Мій, Я буду свідчити тобі.
О Ізраїлю, якби ти послухався Мене!
- ¹⁰ Нехай не буде в тебе чужого бога,
і не вклоняйся богові чужоземному.
- ¹¹ Я – Господь, Бог твій,
Який вивів тебе із землі Єгипетської.
Розкрий свої уста, і Я наповню їх.
- ¹² Але народ Мій не слухався Мого голосу,
Ізраїль не вподобав Мене.
- ¹³ Тому полишив Я їх владі впертості власних сердець –
нехай ходять за своїми задумами.
- ¹⁴ О, якби народ Мій слухався Мене,
Ізраїль ходив би Моїми дорогами!
- ¹⁵ Ще трохи, і Я підкорив би ворогів їхніх
і на супротивників їхніх простягнув би руку Мою.
- ¹⁶ Ті, хто Господа ненавидить, плазували б перед Ним,
і час *їхньої кари* тривав би вічно.
- ¹⁷ Я годував би Ізраїля найкращою пшеницею
й насичував би тебе медом зі скелі”.

Псалом 81

¹ Псалом Асафів.

Бог стоїть у божественному зібранні,
судить серед богів:³⁰

- ² ”Доки ви будете судити беззаконно
й догоджати нечестивим? Села
- ³ Судить *чесно* бідняка й сироту,
виправдайте приниженого й злидаря.
- ⁴ Визволяйте вбогого й бідного,
рятуйте *їх* від руки нечестивих.
- ⁵ Не знають, не розуміють *судді*,
вони ходять у темряві.
Здригаються всі основи землі.³¹
- ⁶ Я сказав: „Ви – боги,
усі ви – сини Всевишнього“,

³⁰ 81:1 Богами іноді називаються в Біблії судді або старійшини народу; див. Вих. 21:6.

³¹ 81:5 Хитання основ землі – це образ несправедливості у світі; див. Пс. 10:3.

⁷ але ви помрете, як люди,
попадаєте, як будь-хто інший із князів”.

⁸ Повстань, Боже, суди землю,
адже Ти приймеш у спадок усі народи!

Псалом 82

¹ Пісня. Псалом Асафів.

² Боже, не залишайся в тиші,
не мовчи й не заспокоюйся, о Боже!

³ Адже вороги Твої гомонять
і ненависники Твої підняли голови.

⁴ Складають змову проти Твого народу
й радяться проти тих, кого Ти бережеш.

⁵ Сказали вони: “Ходімо, знищимо їх з-поміж народів,
і не згадається більше ім’я Ізраїля”.

⁶ Змовилися одностайно,
уклали проти Тебе угоду —

⁷ шатри Едомові й ізмаїльтяни,
Моав і агаряни,

⁸ Гевал, Амон і Амалік,
Филистея із жителями Тира.

⁹ Навіть Ассирія приєдналася до них,
ставши сильним плечем для синів Лотових. Села

¹⁰ Зроби з ними так, як із Мідіаном,³²
як із Сісерою й Явіном при потоці Кішон,³³

¹¹ що були знищені в Ен-Дорі
й стали гноєм землі.

¹² Учини з вельможами їхніми, як з Оревом і Зевом,³⁴
і з князями їхніми, як із Зевахом і Цальманом,³⁵

¹³ що говорили: “Візьмемо собі у спадок
угіддя Божі”.

¹⁴ Боже мій, нехай будуть вони, як курява,
як полова на вітрі.

¹⁵ Як вогонь пожирає ліс
і як полум’я обпікає гори,

³² 82:10 Див. Суд. 7:1-25.

³³ 82:10 Див. Суд. 4:1-24.

³⁴ 82:12 Див. Суд. 7:25.

³⁵ 82:12 Див. Суд. 8:4-21.

- ¹⁶ так Ти пожени їх Своєю бурею
й вихором Своїм збентеж їх.
- ¹⁷ Вкрий їхні обличчя безчестям,
і нехай шукають вони ім'я Твоє, Господи!
- ¹⁸ Нехай вони посоромляться й збентежаться навіки,
нехай вкриються ганьбою й загинуть.
- ¹⁹ Нехай пізнають, що Ти, Чиє ім'я — Господь,
лише Ти один Всевишній над усією землею.

Псалом 83

¹ Керівнику хору. На мотив гітті. Псалом синів Кореевих.

- ² Які любі оселі Твої,
Господи Воїнств!
- ³ Душа моя охоплена прагненням і тужить
за дворам Господа,
серце моє і тіло волають до Бога живого.
- ⁴ Навіть пташка знаходить собі домівку
й ластівка — гніздо собі,
щоби покласти пташенят своїх
біля жертovníків Твоїх,
Господи Воїнств, Царю мій і Боже мій.
- ⁵ Блаженні ті, що живуть у домі Твоєму —
вони безупинно прославлятимуть Тебе. Села
- ⁶ Блаженна людина, чия міць у Тобі,
у чиєму серці стежки *спрямовані до храму*.
- ⁷ Проходячи долиною плачу,
вони джерела води в ній відкривають,
і ранній дощ³⁶ вкриває її благословеннями.
- ⁸ Зростають їхні сили,³⁷
з'являються вони перед Богом на Сіоні.
- ⁹ Господи, Боже Воїнств, почуй мою молитву,
прислухайся, Боже Яковів! Села
- ¹⁰ Щите наш, Боже, подивися,
поглянь на обличчя Твого помазанця.
- ¹¹ Адже *один* день у Твоїх дворах
кращий від тисячі *днів* деінде.

³⁶ 83:7 Ранній дощ випадав восени, після завершення періоду літньої спеки.

³⁷ 83:8 Буквально: *йдуть від сили до сили*.

Я вибрав би перебувати біля порогу дому Бога мого,
аніж мешкати в наметах нечестивців.

¹² Бо сонце і щит – Господь Бог!
Він нагороджує милістю й славою Своєю;
не позбавить Він добра тих,
хто ходить у невинності.

¹³ Господи Воїнств! Блаженна людина,
що на Тебе покладає надію!

Псалом 84

¹ Керівнику хору. Псалом синів Кореевих.

² Ти вподобав землю Свою, Господи,
повернув із полону Якова.

³ Ти простив беззаконня народу Твого,
покрив усі гріхи його. Села

⁴ Ти забрав *від нас* увесь Свій гнів,
відвернув усю лють обличчя Твого.

⁵ Віднови нас, Боже спасіння нашого,
і припини Свій гнів на нас.

⁶ Невже Ти гніватимешся на нас вічно,
продовжуватимеш гнів Свій із роду в рід?

⁷ Невже не оживиш нас знову,
щоб народ Твій радів Тобою?

⁸ З'яви нам, Господи, милість Свою
і даруй нам Твоє спасіння.

⁹ Послухаю-но, що скаже Бог, Господь,
адже Він скаже: “Мир!”

народові Своему й вірним Своїм.

Лише б вони знову не повернулися до безглуздя!

¹⁰ Справді, близьке спасіння Його до тих, хто Його боїться,
щоб слава *Його* замешкала в землі нашій.

¹¹ Милість та істина зустрінуться,
правда і мир поцілуються.

¹² Істина проросте із землі,
і правда з небес поглядатиме,

¹³ і дасть Господь добро,
і земля наша принесе врожай.

¹⁴ Правда піде перед Ним,
поставить на дорогу свої кроки.

Псалом 85

¹ Молитва Давидова.

Прихили, Господи, вухо Своє, дай мені відповідь,
бо я пригнічений і бідний.

² Збережи душу мою, адже я вірний Тобі.
Врятуй раба Твого, який довіряє Тобі,
Ти – Бог мій;

³ помилуй мене, Владико,
бо до Тебе я кличу цілий день.

⁴ Даруй радість душі раба Свого,
бо до Тебе, Владико, підношу душу мою.

⁵ Адже Ти, Владико, добрий і прощаєш,
щедрий на милість для всіх, хто кличе до Тебе.

⁶ Зваж, Господи, на мою молитву,
прислухайся до голосу мого благання.

⁷ У день скорботи своєї я кличу до Тебе,
адже Ти мені відповідаєш.

⁸ Немає подібного до Тебе серед богів, Владико,
немає діянь таких, як Твої.

⁹ Усі народи, створені Тобою,
прийдуть і поклоняться перед Тобою, Володарю,
і прославлять ім'я Твоє.

¹⁰ Бо Ти великий і твориш чудеса;
Ти – Бог, тільки Ти!

¹¹ Покажи мені, Господи, дорогу Твою,
і я ходитиму в істині Твоїй.

Зроби моє серце цілісним,³⁸
щоб я боявся імені Твого.

¹² Прославлю Тебе, Владико, Боже мій, усім своїм серцем;
прославлятиму ім'я Твоє вічно.

¹³ Бо велика милість Твоя до мене;
Ти визволив душу мою від глибин царства смерті.

¹⁴ Боже, зухвальці повстали на мене,
зборище гнобителів шукає душі моєї,
не уявляють вони Тебе перед собою.

¹⁵ Але Ти, Володарю, Бог милостивий і милосердний,
довготерпеливий і багатий на милість та істину.

³⁸ *85:11 Ціле або єдине серце означає щирість, нероздвоєність, непохитність. Див. Як. 1:8.

- ¹⁶ Обернися до мене й помилуй мене;
дай Свою міць рабу Твоєму
й врятуй сина раби Твоєї.
- ¹⁷ Дай мені знак, що Ти добрий до мене;
тоді побачать це ті, хто ненавидить мене, і посоромляться,
бо Ти, Господи, допоміг мені й втішив мене.

Псалом 86

¹ Псалом синів Кореевих. Пісня.

- ² Основи його – на горах святих.
Господь любить ворота Сіону
більше від усіх осель Якова.
- ³ Славне говорять про тебе,
місто Боже! Села
- ⁴ Я нагадаю тим, хто знає мене, про Раав³⁹ і Вавилон,
ось Филістея і Тир із Кушем *казатимуть*:
“Цей народився там”.⁴⁰
- ⁵ І про Сіон скажуть:
“Такий-то й такий-то народився в ньому,
і Сам Всевишній утвердить це *місто*”.
- ⁶ Господь запише при переписі народів:
“Цей народився там”. Села
- ⁷ Співаючи й пританцювуючи, скажуть:
“Усі мої джерела в тобі, *Сіоне!*”

Псалом 87

¹ Пісня. Псалом синів Кореевих. Керівнику хору. На мотив махалат лаанот.⁴¹
Повчання Гемана-езрахітянина.

- ² Господи, Боже мого спасіння,
вдень я волаю до Тебе, вночі – я перед Тобою.
- ³ Нехай молитва моя дійде до Твого обличчя,
схили Твоє вухо до крику мого.
- ⁴ Бо душа моя наситилася стражданнями
й життя моє наблизилося до царства смерті.

³⁹ 86:4 Раав – інша назва Єгипту. Див. Пс. 88:11; Іс. 30:7.

⁴⁰ 86:4 Тобто інші народи вважатимуть особливо благословенним того, хто народився на Сіоні.

⁴¹ 87:1 Або: *хоровод, що йде назустріч*. Див. також пояснення до Пс. 52:1.

⁵ Мене зараховано до тих, хто спускається до прірви;
я став як муж, що не має сили.

⁶ Я покинутий між мертвими,
немов ті убиті, що лежать у могилі,
про яких Ти більше не згадуєш
і які відкинуті від руки Твоєї.

⁷ Ти поклав мене в глибоку прірву,
у темні закутки безодні.

⁸ Твій гнів тяжіє наді мною,
і усіма могутніми хвилями Твоїми Ти пригнітив мене. Села

⁹ Ти віддалив від мене моїх знайомих,
зробив мене огидою для них.

Мене замкнуто, і я не можу вийти;

¹⁰ очі мої виснажилися від гніту.

Я кликав до Тебе, Господи, щодня,
простягав до Тебе свої долоні.

¹¹ Хіба Ти твориш чудеса для померлих?
Чи духи померлих⁴² встануть, щоб славити Тебе?

¹² Чи буде звіщатися в могилі милість Твоя
і вірність Твоя – в безодні Погибелі?⁴³

¹³ Хіба серед мороку звіщають чудеса Твої
і праведність Твою – у землі забуття?

¹⁴ Я ж, Господи, волаю до Тебе,
із самого ранку моя молитва йде Тобі назустріч.

¹⁵ Чому, Господи, Ти цураєшся душі моєї,
ховаєш обличчя Твоє від мене?

¹⁶ Від юності своєї я пригнічений і виснажений,
знесилився, несучи тягар жахів Твоїх.

¹⁷ Твоя лють пройшла наді мною,
жахи Твої знесли мене.

¹⁸ Вони, як вода, оточують мене цілий день,
разом облягають мене.

¹⁹ Ти віддалив від мене приятеля й друга,
темні закутки *стали* моїми знайомими.

⁴² 87:11 Євр. слово *рефаїм* вживається в значенні “дух предка”. Див. Пр. 2:18; 9:18; Іс. 14:9; 26:14.

⁴³ 87:12 Євр. *аваддон* буквально перекладається як *загибель*.

Псалом 88

¹ Роздуми Етана-езрахітянина.

- ² Про милість Господа повіки співатиму,
з роду в рід звіщатиму Його вірність.
- ³ Кажу-бо я: навіки поставлена милість,
на небесах утверджена Твоя вірність.
- ⁴ "Уклав Я Завіт Свій з обраним Моїм,
поклявся Я Давидові, рабу Своему:
- ⁵ навіки утверджу насіння Твоє,
із роду в рід *непохитно* поставлю престол твій". Села
- ⁶ І небеса прославляють чудеса Твої, Господи,
Твою вірність – на зібранні святих.
- ⁷ Бо хто на хмарах може стати в один ряд із Господом?
Хто серед синів Божих⁴⁴ міг би бути подібним до Господа?
- ⁸ Бог трепетно вшанований на великій раді святих
і грізний серед усіх, хто Його оточує.
- ⁹ Господи, Боже Воїнств, хто такий могутній, як Ти?
Вірність Твоя – навколо Тебе.
- ¹⁰ Ти пануєш над розбурханим морем;
коли здіймаються хвилі його, Ти втихомирюєш їх.
- ¹¹ Ти вразив Раава⁴⁵, немов убитого в бою;
Своїм раменом міцним Ти розсіяв ворогів Своїх.
- ¹² Твої небеса і земля Твоя;
Ти заснував весь світ і все, що наповнює його.
- ¹³ Ти створив північ і південь;
гори Тавор і Хермон веселяться іменем Твоїм.
- ¹⁴ Рамено Твоє могутнє, рука Твоя міцна,
піднесена правиця Твоя.
- ¹⁵ Правда й справедливість – основа Твого престолу,
милість та істина йдуть перед Твоїм обличчям.
- ¹⁶ Блаженний народ, що знає звук сурми –
у світлі Твого обличчя, Господи, вони ходять.
- ¹⁷ Іменем Твоїм веселяться цілий день
і праведністю Твоюю підносяться.
- ¹⁸ Бо окраса їхньої міці – Ти,
і завдяки прихильності Твоїй наш риг піднесеться.
- ¹⁹ Адже від Господа – щит наш,
і від Святого Ізраїлевого – цар наш.

⁴⁴ 88:7 Або: синів сильних [володарів].

⁴⁵ 88:11 Раав – інша назва Єгипту. Див. Пс. 86:4.

- ²⁰ Колись промовляв Ти у видінні вірним Своїм, кажучи:
“Я подав допомогу воїну,
підніс обраного з народу.
- ²¹ Я знайшов Давида, раба Мого,
олією святою помазав його.
- ²² Рука Моя підтримає його,
рамено Моє зміцнить його.
- ²³ Не здолає його ворог,
і син беззаконня не буде його гнітити.
- ²⁴ Пошматую перед ним усіх ворогів його
й розіб’ю ненависників його.
- ²⁵ Вірність і милість Моя з ним,
і в ім’я Моє піднесеться ріг його.
- ²⁶ Покладу його руку на море,
а його правицю – на ріки.
- ²⁷ Він буде кликати Мене: „Ти – мій Батько,
мій Бог і скеля мого спасіння!“
- ²⁸ Я зроблю його первістком,
вищим від усіх царів землі.
- ²⁹ Повіки берегтиму милість Мою до нього,
і Завіт Мій з ним буде непорушним.
- ³⁰ Продовжу насіння його навіки,
і престол його – як дні неба.
- ³¹ Якщо ж залишать нащадки його Закон Мій
і не будуть ходити за Моїми законами правосуддя,
- ³² якщо статутами Моїми знехтують
і заповідей Моїх дотримуватися не будуть,
- ³³ то Я жезлом покараю беззаконня їхні
й ударами – їхні гріхи.
- ³⁴ Але милості Моєї не відійму від нього
й не зраджу вірності Моєї.
- ³⁵ Не збезчещу Завіт Мій
і того, що вийшло із вуст Моїх, не зміню.
- ³⁶ Одного разу заприсягнув Я святістю Моєю,
як же *тепер* скажу Я неправду Давидові?
- ³⁷ Насіння його повік перебуватиме,
і престол його, як сонце, переді Мною,
- ³⁸ як той місяць – свідок вірний на хмарах –
навіки утверджений”. Села
- ³⁹ Але Ти знехтував, відкинув,
розгнівався на Свого помазанця.
- ⁴⁰ Ти зневажив Завіт із рабом Своїм,
кинув на землю вінець його.

- ⁴¹ Ти зруйнував усі огорожі його,
перетворив фортеці його на руїну.
- ⁴² Грабують його всі, хто проходить дорогою;
він став ганьбою для сусідів своїх.
- ⁴³ Ти підніс правицю супротивників його,
порадував усіх його ворогів.
- ⁴⁴ Ти повернув назад вістря його меча
й не підтримав його на війні.
- ⁴⁵ Ти поклав край його величі
й престол його кинув на землю.
- ⁴⁶ Ти скоротив дні юності його,
вкрив його соромом. Села
- ⁴⁷ Доки, Господи, ховатися будеш? Чи назавжди?
Доки палатиме, як вогонь, гнів Твій?
- ⁴⁸ Згадай, яке швидкоплинне життя моє!⁴⁶
Для якого марного *життя* Ти створив усіх синів людських!
- ⁴⁹ Чи може хто жити й не побачити смерті?
Чи може хто врятувати душу свою від царства мертвих? Села
- ⁵⁰ Де ж милість Твоя, яку раніше Ти з'являв, Володарю,
про яку присягався Давидові вірністю Своєю?
- ⁵¹ Згадай, Володарю, ганьбу рабів Твоїх,
яку я терплю в нутрі моєму від численних народів,
- ⁵² як безчестять вороги Твої, Господи,
як неславлять сліди помазанця Твого.
- ⁵³ Благословенний Господь повіки!
Амінь і амінь!

The Book of Psalms in a New Ukrainian Translation Psalms 73-89

Dmytro TSOLIN
Ukrainian Catholic University, Lviv, Ukraine

Надійшла до редакції / Received 21.01.2022

Прийнята до публікації / Accepted 06.04.2022

⁴⁶ **88:48** Буквально: *Згадай, наскільки швидкоплинний я!*